

Η ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΗ ΖΩΗ ΕΝΟΣ ΠΟΙΗΤΟΥ

Ο ΑΡΕΤΙΝΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΤΟΥ

Πώς άρχισε τη σταδιοδρομία του ως... κλέφτης. Πώς τον έδιωχναν από παντού κακήν κακώς. 'Ο Αρετίνος καλοηγ- ρες και μοντέλλο καλλιτεχνών. Πώς ο Πάπας του συχώρεσε όλες τις αμαρτίες. 'Η έκτιμηση των μοναρχών και των αρ- χόντων προς τον Αρετίνο. Πώς ακτύριζε κι' εξέβιαζε τους πάντας. Μιά ξεφωρενική εμπνευσίς. Οι έχθροι του ποιητού.

Ίταλως ποιητής Πέτρος Αρετίνος είνε άσφαλώς μιά από τις περιωγότερες και καταπληκτικότερες μορφές μέσα στην Ιστορία των γραμμάτων.

'Ο Αρετίνος ήταν άθροστοίος και βιολόγος και με τα πρώτα έργα που δημοσίευσε προσέξηση τόσο θορύβο και σήκωσε τόση κατακραυγή εναντίον του, ώστε αναγκάστηκε να φύγει από την πατρίδα του, το Αρέστο, και να πάει πεζός στη Ρώμη.

Έκει, επειδή δεν είχε χρήματα, κατόρθωσε να προσληφθή ως ακολούθος στο σπίτι κάποιου πλουσιώτατου ευταγρίδου, ο οποίος όμως δεν τον κράτησε κοντά του πολύν καιρό, αλλά τον έδιωξε έπειτ' από λίγους μήνες, γιατί τον συνέλαβε έπ' αυτοπόρρω να τον κλέβη.

Κατόπι ο Αρετίνος, επειδή δεν έθροισε άλλον πόρο ζωής, κατατάχτηκε σ' ένα κάτοικοιό τάγμα. Μά ως καλόηρος διέπραξε, κατά τους βιογράφους του, αφάνταστα όργια και γι' αυτό, πολύν γρήγορα, τον έδιωξαν κακήν κακώς απ' το μοναστήρι. Κατόρθωσε τότε να κλέψη μιά κατακαινούργη στολή και ντυμένος μ' αυτή παρουσιάστηκε στον Πάπα Λέοντα Ι, στον οποίο προσέφερε ένα έξοιμντικό ποίημα. 'Ο Πάπας κολακώθηκε πολύν από την άναγνωσι του ύμνου αυτού και του χάρισε ένα άλογο.

Φεύγοντας από τη Ρώμη, ο Αρετίνος εξέκαλούθησε την τυχοδιωκτική ζωή του, για την άποια δυστυχώς δεν ύπάρχουν άριθείς πληροφορίες, αλλά μάλλον άσφαεις διαδόσεις.

Πάντως είνε γεγονός ότι τον περισσότερο καιρό του τον περνούσε φροντιστάς σατυρικά ποιήματα, λίγο ή πολύν... σόβαν και έκδιάζοντας διαφόρους σημεταγριώτες του, προ πάντων ευγενείς και Ισχυρούς.

«'Ο επίσκοπος της Πίζας, για να πάω να τον σατυρίσω — γράφει σχετικώς ο ίδιος — μου δώροσε ένα έξάλαιο πανωφόρι από μαύρο άτλάξι, όμοιο του όποιου δεν έχει κανένας άλλος. Τό φάρεσα λοιπόν και πήγα μ' αυτό στη Μάντανα, σάν πραγματικός πρίγκιπας».

Έκτός των άλλων, ο Αρετίνος πήγαινε και πάζοσε ως μοντέλλο στους διαφόρους καλλιτέχνες της εποχής του. Λέγεται μάλιστα σχετικώς, ότι ο ζωγράφος Ρομάνο τον ζωγράφισε σε δεκαέξι... έρωτικώς στάσεις, τις όποιας άπαθανάτισε κατόπιν στο άμωμο και ο γλύπτης Μαρκαντόνιος Ραυμόνδος.

'Ο Πάπας Κλήμης Ζ', όταν είδε τα έργα του τελευταίου, τα βρήκε τόσο έκρησαστικά και τόσο ζωντανά, ώστε συχώρεσε έπισήμως όλες τις άμαρτίες του παρελθόντος και του μέλλοντος του μοντέλλου του, δηλαδή του διαδοχίτου Αρετίνου.

'Αλλ' ό ποιητής δεν έννοουσε να ήσυχάσει. 'Ετσι πολύν γρήγορα τον έξόρισαν απ' τη Ρώμη και τότε αναγκάστηκε να καταφύγει στον περιφημο τυχοδιωκτική της εποχής Τζοβάνι, τον πλοφοροδομένο άρχηγό των «Μαύρων Συμμοιών». 'Ο Τζοβάνι, γύρω από τον όποιον είχαν μαζευτεί ένα σωρό άνθρωποι του σκιοιού και του παλουκιού, ύποδεχτηκε τον Αρετίνο με χαρά, γιατί διέκρινε σ' αυτόν απ' την όψη ήν αν άπ' τους χειροτέρους φαυλολόιους.

Μιά φορά μάλιστα τον πήρε και τον παρουσίωσε στον βασιλέα Φραγκίσκο Α', με τον όποιο σχετιζόταν άριστά. 'Ο βασιλεύς εξέθροσε την ύποχρησίτητά του για τη γνωριμία και χάρισε στον άλίγη ποιητή γι' άνάμνησι μιά χρυσή άλυσίδα.

'Αλλά δεν ήταν αυτή ούτε ή μοναδική, ούτε ή τελευταία τιμή που άπονεύματαν στον Αρετίνο. 'Ο Κάρολος Ε' επίσης τον έπαιρνε στα δεξιά του κάθε φορά που έβγαινε περίπατο και του χορηγούσε γενναία σύνταξι.

'Ακόμη ο Πάπας Ίούλιος Γ' του

χάρισε χίλιες χρυσές κορώνες και τον τίτλο του Ιπποτίου του Αγίου Πέτρον, παρά λίγο δέ να τον άνακηρύξει και καρδινάλιο.

'Η όδξα του Αρετίνου εκείνη την εποχή ήταν τόσο μεγάλη, ώστε έτρεχαν από παντού οι διάσημοι ζωγράφοι για να του κάμουν την εικόνα.

Σάν να μην του έφταναν δέ όλες αυτές ή τιμές, κόπτηκαν επί πλέον και νομίσματα, εκ των όποιων άλλα έφρασαν την προτομή του ίδιου και άλλα της συζύγου και της κόρης του!

Αμύθητα ήσαν τα κέρδη που έβγαζαν δ' Αρετίνος εξοιμώνοντας στα ποιήματά του τους άρχοντας και τους ευγενείς, ή διασιόνοντας, κατά παραγγελία των, τους έχθρούς των.

'Ο Κάρολος Ε', τον όποιο άναφέρουμε και παραπάνω ως ύποστηρικτή του, του χάρισε ένα περιδέραιο άξίας, άνω των εκατό τοκενίων, μόνο και μόνο γιατί, όταν γύρισε νικημένος από έναν πόλεμο, δεν τον έσατύρισε ο Αρετίνος.

Και όταν ο μονάρχης ρώτησε τον τρομερό ποιητή γιατί δεν τον σάτύρισε, δ' Αρετίνος απάντησε:

— Γιατί ή σάτύρο μου δάταν άσήιαντη μπροστά σε μιά άνοησία τόσο μεγάλη!

'Όταν ο θησαυροφύλαξ του βασιλέως της Γαλλίας του μέτρησε κάποτε κατ' έντολήν του κυρίου του ένα άρκετά σημεταγικό χρηματικό λοπόν, δ' Αρετίνος του είπε:

— Μην παραξενεύεστε που στέκο άφωνος. Έχω έξαντληθεί με τό να γυρεύω και δεν έχω πειά δύναμι να σάς ευχαριστήσω!...

Πάμπολλες και έξωφωρενικές ήσαν ή εμπνευσίς του πρωτοτύπου αυτού ποιητού. Μιά φορά π.χ. έγραψε σ' ένα έμπιστο πρόσωπο του Πάπα τα εξής τερατώδη:

«Αυτόν τον καιρό σκεπύνα να γράφω για τον Σουλτάνο Σουλεϊμάν ένα ποίημα που θάναυ συνταγμένο κατά τέτοιον τρόπο, ώστε θα καταλήξει και τώρα και στους μέλλοντας αιώνες τον κόσμο. Θα είνε δηλαδή μέχρι τέτοιου σημειού γοητευτικό, ώστε θα κατασυχνησθή τον Σουλτάνο και θα τον άναγκάσει ν' άπαρηγή τον Προφήτη και να δασαπτή το Χριστό!».

'Ο Αρετίνος, άν και ζούσε άπολειστικά εις βάρος των άλλων, δεν έννοουσε ποτέ να δεχτή όδωρα άπο κάποιον κατ' έντολήν του.

Μολταυτά, πορ' όλους τους έκδιαιμοιούς και τις τσαρλατανίς του, δ' Αρετίνος είχε κατορθώσει να σχετιστή με τους καλύτερους άνθρώπους της εποχής του. Μεταξύ των φίλων του και των έκτιμητών του συγκαταλέγοντο βασιλείς, ποιητές, άρχοντες και όνομαστοί λογιή και καλλιτέχναι, όπως ο Αριστός, ο Τισιανός και ο Μιχαήλ Άγγελος.

'Ο τελευταίος μάλιστα τον άποκαλούσε άδελφό του και τον ελογιάρισε πολύν, άπόψ, καθώς έγραφε, «ολ βασιλείς και οι αυτοκράτορες θεατούν ύψησι τιμή τους τον έπαινο της γραφίδος του!».

Τά έργα του είχαν εισαχθεί σε όλες τις Ακαδημίες και ή εικόνα του γιοιουράιζε παντού, από τών σπουδαστήριων των πονηγίων μέχρι των καπηλειών και των χαμαυτεσιών.

'Η πόλις της καταγωγής του του άπένευσε τον τιμηκό τίτλο «Θείος» και έδωμοσίωσε μάλιστα έναν τουνο γεμάτον επαινετικές κρίσεις για το πρόσωπό του.

Έν τούτοις ο Αρετίνος, λόγω της διαγωγής του, είχε άποχτήσει και πολλούς έχθρούς. Ένας απ' αυτούς, ο όποιος διεκδικούσε μαζύ του την καρδιά μιας κόρης, τον παραφύλαξε κάποτε και τον έπληγωσε με τό έγχεριό του πέντε φορές.

Ένας άλλος, τέλος, τον όποιο δ' Αρετίνος είχε κακομεταχειριστή σ' ένα ποίημά του, τον άπέληξε ότι, άν τον άνάφερε ξανά στις σατύρες του, θα τον έβρανε ζωντανό!

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Ο ΔΡΑΚΟΣ ΚΙ' Ο ΓΙΑΝΝΟΣ

Σειούνται τά πεύκα κι' ή οδέις, οσειούνται και τά (λαγκάδια.)

'Ο Δράκος έροδόλαγεν από τά κορφοβούνια, στη βρύσην έροδόλαγεν να φάν τους άντρασιμειούς, τους έρωσε, τους έπαισε, κανένα δεν άσπηκε. Βγήκε το βασιλόπουλο, βγήκε και κνηγήρα κι' είχε το Γιάννο έμπροστά, τον έκαουσιέμο (Γιάννο.)

— Μιά τραγουδούσε κι' έλεγε, μιά τραγουδοίει και (λέει.)

— Το δράκο δεν φοβήθηκα που τρώει τ' ός άντρωμο (μένομο.)

έγώ ειμ' ο Γιάννος έκαουσιός που κνηγήρει τούς (δράκουσι.)

'Ακου' ο Δράκος τη φωνή και σε κάου το πήρε, πήγε και τον καρπέρησε στην άκρη απ' τη βρύση, κι' ήταν έκοιτολόγισαν τους έπισια το δρόμο.

— Καλάς το βασιλόπουλο, καλός το καλοταϊό μου, καλός το Γιάννο έκαουσιό το δέιπνο μου να κανά!

'Ο Γιάννος χαμογέλασε, γυρίζει και του λέει: — Τραβήξου, δράκε, από μπροστά, τραβήξου απ' τό (δρόμο.)

έγώ ειμαι Γιάννος έκαουσιός και Δράκος δεν φο (έθαίμι.)

'Απ' το λαμό τον έραψε και καταγής τον άίρει και (έκαου το πήρε, γύρισε και του λέει:)

— 'Ασε μου, Γιάννο, το λαμό κάτι να σε ρωτήσω. Πιά πέσ μου ποιά ειμ' ή μάνα σου και ποιά τά γο (νικά σου,)

— 'Η μάνα μου ειμ' ή Αστραπή κι' έγώ τ' Α (αστροπελεκί.)

πολλούς Δράκος έκοτάωσα κι' έού τ' άπομεινάρ.